

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH

z dnia ..... 2016 r.

**w sprawie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na 2017 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), art. 4¹ ust. 1-2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 oraz z 2015 r. poz. 1893) oraz na podstawie art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 i poz. 437 oraz z 2015 r. poz. 1893) Rada Miejska w Suwałkach uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na 2017 rok określony w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały nr .....
Rady Miejskiej w Suwałkach
z dnia .....

**MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SUWAŁKACH
NA 2017 ROK**

WSTĘP

Podstawą działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są:

- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku** (zwana dalej ustawą o wychowaniu w trzeźwości),
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku** (zwana dalej ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii),
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii,**
- **Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,**
- **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku,**
- **Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r.**

Program zawiera, diagnozę problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, diagnozuje obszary problemowe, określa cel oraz precyzuje zadania związane z profilaktyką na trzech poziomach: uniwersalnym, selektywnym oraz wskazującym. Wskazuje realizatorów zadań.

Do opracowania niniejszego Programu posłużyły również materiały:

- diagnoza problemów uzależnień od środków psychoaktywnych na terenie Miasta Suwałki z 2015 r. przeprowadzona przez Instytut Badawczy IPC z Wrocławia,
- „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Suwałkach o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego za 2015 r.,
- diagnoza zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej w roku szkolnym 2014/2015 przeprowadzona przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej z Warszawy,
- założenia Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- raport z 2016 r. wykonany przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy pn. „Młodzi bez alkoholu - badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim, audyt punktów i szkolenie terenowe w punktach”.

Niniejszy program uwzględnia także opinie instytucji oraz osób zajmujących się zawodowo profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wykaz niektórych skrótów użytych w programie:

CIS - Centrum Integracji Społecznej,

DDA - Dorosłe Dzieci Alkoholików,

KBPN - Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie,

KMP - Komenda Miejska Policji w Suwałkach,

MKRPA - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach,

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach,

NGO - organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne i prowadzone przez nie jednostki organizacyjne,

PARPA - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie,

PP-P - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Suwałkach,

SM - Straż Miejska w Suwałkach,

UM - Urząd Miejski w Suwałkach,

WOWiS - Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach,

WS - Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach,

SP SP ZOZ - Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach,

ZS - zespoły szkół w Suwałkach,

ZOZ – zakłady opieki zdrowotnej w Suwałkach,

Kościół - Kościoły i inne związki wyznaniowe.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I INNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE SUWAŁKI

Stan problemów alkoholowych i narkotykowych występujących na terenie Miasta Suwałki w latach 2013 – 2015.

1. Dystrybucja alkoholu

1.1 W 2015 r. wydano łącznie 137 zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Suwałki:

Liczba wydanych zezwoleń w poszczególnych kategoriach w latach 2013-2015

Kategoria	Rok (ilość punktów)		
	2013	2014	2015
do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	105	116	60
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu	75	71	37
powyżej 18% zawartości alkoholu	82	73	40
Łącznie	262	260	137

Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach

Spadek liczby wydanych opinii związany jest z wydłużeniem do 5 lat okresu, na który wydawane są od 2013 r. zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

1.2 W 2015 r. na terenie Miasta Suwałki funkcjonowało ogółem 197 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 133 w detalu i 64 w gastronomii.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Suwałki

Lata	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych		
	ogółem	sklepy	lokale gastronomiczne
2013	196	138	58
2014	208	135	73
2015	197	133	64

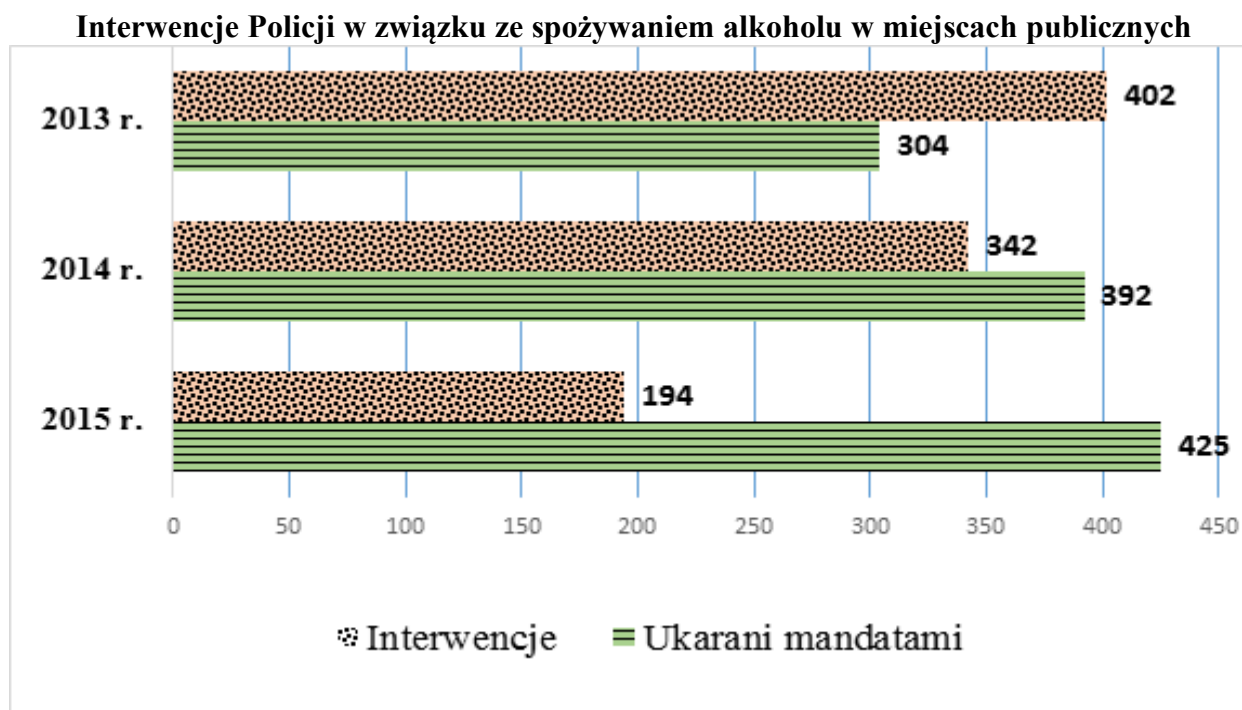
Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach

Od roku 2013 następuje spadek liczby punktów sprzedaży detalicznej. Natomiast liczba lokali gastronomicznych sprzedających i podających napoje alkoholowe ma tendencję falującą. W 2014 roku był znaczący wzrost (o 15) liczby lokali gastronomicznych, natomiast w 2015 roku nastąpił ich spadek (o 9) w porównaniu do 2014 roku.

2. Naruszenie prawa i porządku publicznego w związku z nadużywaniem alkoholu i używaniem narkotyków

2.1. Komenda Miejska Policji w Suwałkach w 2015 r., w związku z realizacją zadań wynikających z realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, podjęła interwencje w następujących obszarach:

- zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych – 194 interwencje, 425 osób ukaranych mandatami.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Suwałkach

W 2015 r. w porównaniu do 2013 r. ponad dwukrotnie zmalała liczba interwencji funkcjonariuszy Policji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych. Natomiast tendencję wzrostową odnotowano w stosunku do osób ukaranych mandatami w związku z zakazem spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

- przestępstwa drogowe – kierowanie pojazdów pod wpływem alkoholu:
  - zatrzymani nietrzeźwi kierujący – 164 osoby,
  - zatrzymani za kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu – 54 osoby.

Przestępstwa drogowe – kierowanie po spożyciu alkoholu

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Przestępstwa drogowe	511	325	218

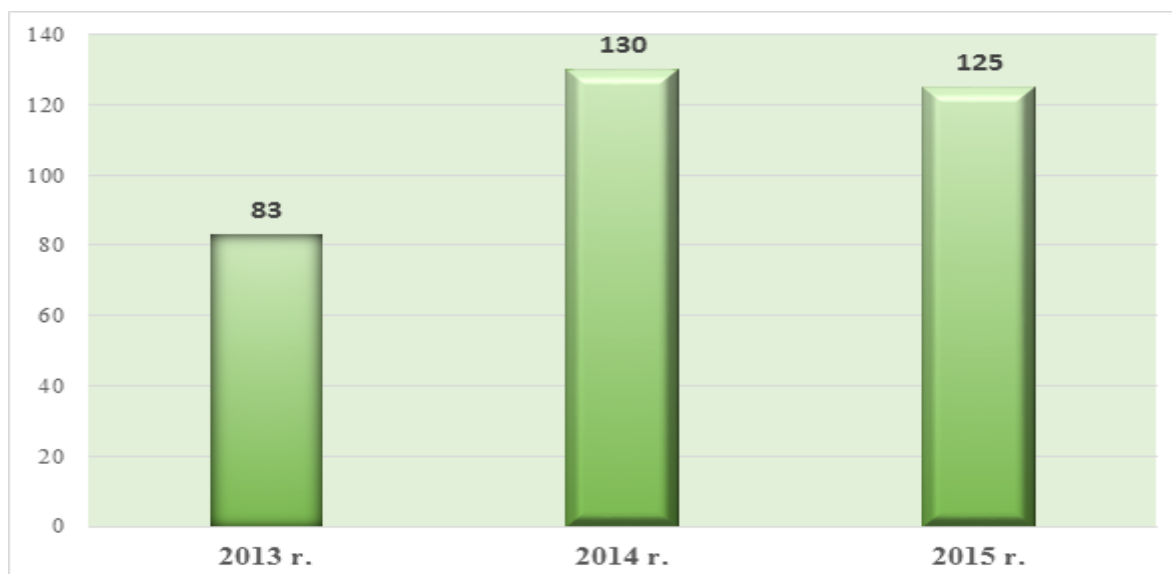
Źródło: Komenda Miejska Policji w Suwałkach

Od 2013 r. odnotowuje się znaczną tendencję spadkową stwierdzonych przestępstw drogowych polegających na kierowaniu pojazdami po spożyciu

alkoholu.

2.2. W 2015 r. Komenda Miejska Policji w Suwałkach wszczęła ogółem 125 przestępstw naruszających przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Liczba stwierdzonych przestępstw narkotykowych w latach 2013 – 2015

Źródło: Sprawozdanie Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach za 2015 r.

W ostatnim roku przestępczość narkotykowa spadła w stosunku do 2014 r.

2.3. Policja w 2015 r. udzieliła 9 odpowiedzi na listy przesyłane drogą e-mailową na skrzynkę stop-przemocy.kmp@suwalki.bk.policja.gov.pl, zaś w kontakcie indywidualnym z koordynatorem procedury „Niebieskiej Karty” udzielono 121 porad. W „Niebieskim Pokoju” w 2015 r. odbyło się 109 przesłuchań.

2.4 W roku 2015 powołano 234 nowych grup roboczych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach współpracy instytucjonalnej.

Liczba grup roboczych

Rok	Liczba grup roboczych
2013	165
2014	215
2015	234

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach

W 2015 r. odnotowano kolejny wzrost grup roboczych (o 19), chociaż nie miał on takiej wysokiej dynamiki jak w roku 2014.

Liczba założonych „Niebieskich Kart” w 2015 r. przez służby:

Służby	Ilość założonych Kart		
	2013 r.	2014 r.	2015 r.
MOPS	15	16	17
OŚWIATA	0	3	3
SŁUŻBA ZDROWIA	0	2	1
MKRPA	3	1	2
KMP	171	254	246
RAZEM:	189	276	269

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach

Tabela wskazuje na tendencję spadkową wszczynania procedury „Niebieskiej Karty”. W analizowanych latach to głównie funkcjonariusze Policji zakładali „Niebieskie Karty”.

2.5. W 2015 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Suwałkach podjęli 273 interwencje dotyczące naruszania zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, wystosowali 237 pouczeń, nałożyli 28 mandatów karnych oraz skierowali 8 wniosków o ukaranie do Sądu w Suwałkach. Do miejsca zamieszkania oraz do Izby Wytrzeźwień i podmiotów leczniczych dowieziono łącznie 177 osób nietrzeźwych.

Interwencje Straży Miejskiej w Suwałkach w związku z naruszaniem zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych

Lata	Interwencje	Pouczenia	Mandaty	Wnioski do Sądu	Przewóz osób nietrzeźwych do IW, miejsca zamieszkania, podmiotów leczniczych
2013 r.	447	322	117	8	95
2014 r.	310	254	47	9	157
2015 r.	273	237	28	8	177

Źródło: Straż Miejska w Suwałkach

Powyższa tabela wskazuje, że od 2013 r. następuje systematyczny spadek interwencji oraz pouczeń i nałożonych mandatów. Ilość wniosków kierowanych do Sądu utrzymuje się od 2013 r. na podobnym poziomie. Natomiast ilość przewożonych osób przez Straż Miejską do Izby Wytrzeźwień, miejsca zamieszkania, podmiotów leczniczych ma tendencję wzrostową.

2.6. W 2015 roku w Izbie Wyrzeźwień w Suwałkach odnotowano ogółem 2531 pobyty osób nietrzeźwych, w tym 2095 osób to mieszkańcy Suwałk. Około jednej trzeciej pobyty w Izbie to wielokrotne pobyty tych samych nietrzeźwych.

Liczba osób nietrzeźwych w Izbie Wyrzeźwień w Suwałkach

Lata	Liczba osób nietrzeźwych			
	ogółem	mężczyźni	kobiety	nieletni
2013	2451	2316	131	4
2014	2531	2381	142	8
2015	2531	2376	145	10

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Suwałkach

W 2014 i 2015 roku w porównaniu do roku 2013 o 80 wzrosła liczba pobyty osób nietrzeźwych w Izbie Wyrzeźwień w Suwałkach. W 2015 r. w stosunku do roku 2013 o 14 pobyty wzrosła liczba pobyty kobiet i o 6 liczba pobyty nieletnich.

3. Mieszkańcy Suwałk objęci niektórymi działaniami terapeutycznymi

3.1. W Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP SP ZOZ w Suwałkach w 2015 r. leczyło się 205* pacjentów, w tym 133 uzależnionych od narkotyków (z tego 27 osób nieletnich) i 72 osoby współuzależnione, udzielono 992 porady, wystawiono 30 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

* dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba osób leczących się w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych

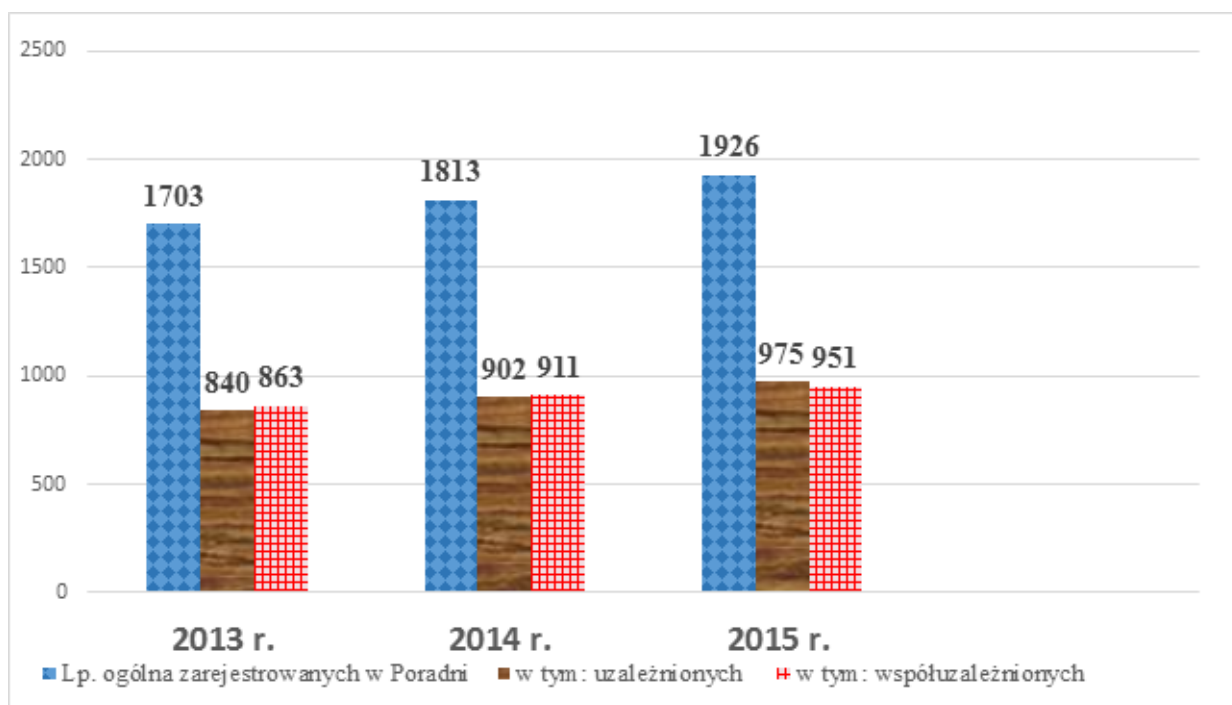
	Lata			
	2013	2014	2015	
Liczba pacjentów	- uzależnionych od narkotyków,	90	116	133
	w tym nieletnich	20	39	27
	- współuzależnionych	61	79	72
	Ogółem:	151	195	205
Ilość udzielonych porad	983	1026	992	
Ilość wystawionych skierowań	20	34	30	

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP SP ZOZ

Jak wynika z zestawienia, liczba pacjentów leczących się w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych wzrosła w stosunku do roku 2014 o 10 osób ogółem. Liczba nieletnich pacjentów zmalała o 12 osób, a osób współuzależnionych o 7. Znacząco spadła ilość udzielonych porad, oraz nieznacznie liczba wystawionych skierowań do ośrodków i na oddziały detoksykacyjne.

Do końca 2015 roku w Poradni zarejestrowanych było 1926 osób, w tym 975 osób uzależnionych i 951 osób współuzależnionych.

Liczba osób zarejestrowanych i korzystających z pomocy Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP SP ZOZ w Suwałkach nadal ma tendencję wzrostową. Dynamika wzrostu ogółu zarejestrowanych w Poradni od 2014 r. do 2015 r. jest na poziomie – 6 %.

Wśród prowadzonych przez Poradnię działań z zakresu profilaktyki wymienić należy również:

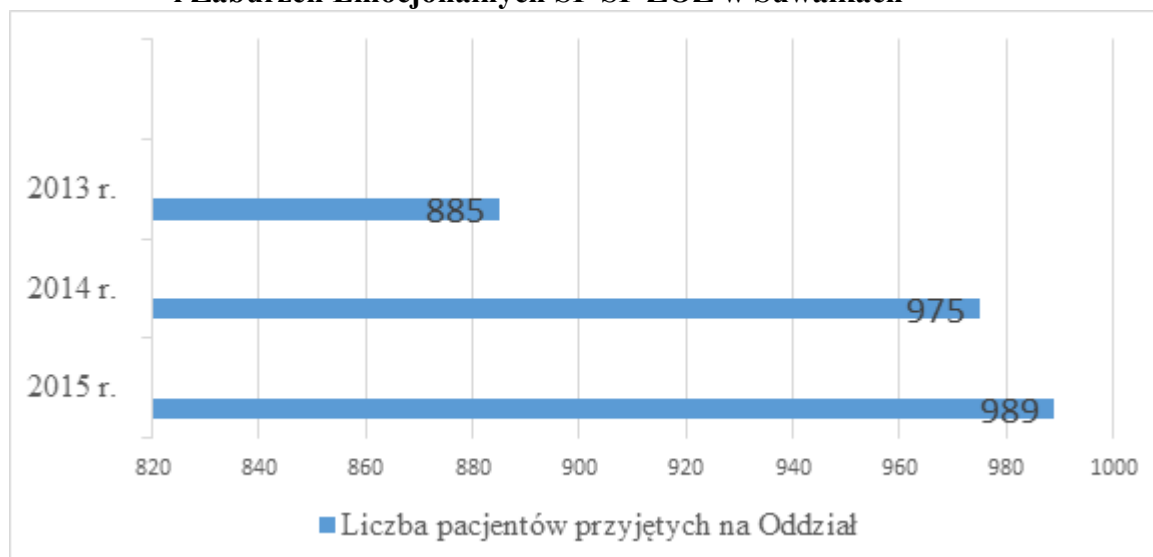
- spotkania edukacyjne z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dotyczące zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych,
- spotkania edukacyjne z rodzicami uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dotyczące zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych,
- współpracę z pedagogami i psychologami szkolnymi,
- udostępnienie materiałów edukacyjnych młodzieży i ich rodzicom, szkołom oraz innym instytucjom,
- audycje radiowe o tematyce uzależnień.

Według oceny specjalistów z Poradni, stale wzrasta liczba osób zgłaszających się do Poradni w związku z problemami wynikającymi z używania marihuany.

3.2. W 2015 r. na Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ hospitalizowanych było 989* pacjentów z czego 229 na Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych oraz 760 na Pododdziale Detoksykacji.

*dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba pacjentów przyjętych na Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych SP SP ZOZ w Suwałkach

W 2015 roku odnotowano, w stosunku do 2014 i 2013 roku, wzrost liczby pacjentów przyjętych na Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych.

3.3. W 2015 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ spadła liczba osób uzależnionych od alkoholu o 138 osób zaś liczba osób współuzależnionych spadła o 27.

Liczba pacjentów korzystających z usług Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ

Pacjenci	Rok	2013 r.	2014 r.	2015 r.
uzależnieni		584	661	523
współuzależnieni		196	155	128
Łącznie		780	816	651*

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ w Suwałkach

* dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Spadek liczby korzystających z usług Poradni może wynikać z tego, że wiele osób współuzależnionych korzystało również z ofert terapeutycznych innych podmiotów leczniczych, takie jak prywatne gabinety lub też wyjeżdżali do innych ośrodków leczniczych adekwatnych do ich potrzeb.

3.4. W 2015 r. w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu leczenie podjęło 95* pacjentów uzależnionych od alkoholu, w tym 20 kobiet.

*dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk

Liczba pacjentów, którzy podjęli leczenie w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba pacjentów, którzy podjęli leczenie	120	120	95

Źródło: Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Suwałkach

W 2015 roku liczba osób podejmujących leczenie odwykowe na oddziale dziennym spadła. Według opinii pracowników Oddziału pacjenci korzystający z Oddziału twierdzą, że nie mogą się leczyć, bo muszą pracować, boją się też utraty pracy ze względu na zbyt długie zwolnienia lekarskie.

3.5. Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2015 r. wpłynęły 153 wnioski o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, z czego w stosunku do 150 taką procedurę uruchomiono.

Dane liczbowe dotyczące postępowań prowadzonych przez MKRPA w Suwałkach

	2013 r.	2014 r.	2015
Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do MKRPA	60	112	150
Liczba wniosków skierowanych do sądu	65	63	69
Liczba spraw umorzonych	39	32	44

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach

W 2015 r. liczba nowych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego wzrosła w stosunku do roku ubiegłego. Powodem tego jest znaczący wzrost kierowanych wniosków przez Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Nieznacznie wzrasta liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz wzrosła liczba spraw umorzonych (o 12).

Przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili 12 kontrole w 42 placówkach handlowych podających/sprzedających alkohol, 9 oględzin w 13 placówkach oraz 2 kontrole weryfikacji oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców o wartości sprzedaży napojów alkoholowych.

4. Zasoby lokalne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w Suwałkach

Są to następujące jednostki:

- 1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach,
- 2) Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach, w tym:
  - Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu,
  - Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych,
  - Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych.
- 3) Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu,
- 4) Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa - Centrum Interwencji Kryzysowej,
- 5) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
  - Dział Pomocy Kryzysowej, w tym całodobowy hostel dla 13 osób doświadczających przemocy w rodzinie,
  - poradnictwo prawne i psychologiczne z zakresu przeciwdziałania przemocy,
  - grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- 6) Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór”,
- 7) Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”,
- 8) Suwalskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Filar”,
- 9) Centrum Integracji Społecznej,
- 10) Fundacja EGO,
- 11) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- 12) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Suwałkach,
- 13) Fundacja PROMETEUSZ,
- 14) Stowarzyszenie Aktywności Społeczno – Artystycznej „ Nie Po Drodze”
- 15) Grupy AA i AL.- ANON,
- 16) Komenda Miejska Policji w Suwałkach,
- 17) Straż Miejska w Suwałkach,
- 18) Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych,
- 19) Sądy, kuratorzy sądowi,
- 20) Prokuratura Rejonowa w Suwałkach,
- 21) Świetlice środowiskowe prowadzone przez:
  - Parafię Rzymskokatolicką św. Aleksandra,
  - Zgromadzenie Sióstr Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus,
  - Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci „Przystań”,
  - ORATORIUM św. Jana Bosko,
- 22) Przedszkola, szkoły, placówki oświatowe i opiekuńczo – wychowawcze,
- 23) Lokalne, regionalne i krajowe mass media,
- 24) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Kazimierza Królewicza w Suwałkach.

II. OBSZARY PROBLEMOWE

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów uzależnień od środków psychoaktywnych na terenie Miasta Suwałki w 2015 r., badań ogólnopolskich, danych statystycznych oraz wiedzy i doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji Programu w 2016 roku i latach poprzednich można zdiagnozować następujące obszary problemowe:

OBSZARY PROBLEMOWE

Obszar problemowy nr 1:

Szkody zdrowotne, zaburzenia życia rodzinnego oraz naruszenia prawa i porządku publicznego wynikające ze spożywania alkoholu.

Analiza problemu:

- 14% Polaków i 4% Polek pije alkohol w sposób zwiększający prawdopodobieństwo występowania szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych¹,
- występowanie zaburzeń psychicznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu¹,
- dominującą kategorią pacjentów we wszystkich placówkach leczenia psychiatrycznego i leczenia uzależnień stanowią mężczyźni¹,
- spożywanie alkoholu przez ciężarne kobiety¹,
- osoby uzależnione, pracujące zawodowo i podejmujące decyzję o leczeniu odwykowym mają utrudniony dostęp do leczenia ze względu na obawę utraty pracy, trudności finansowe podczas odbywania terapii³,
- uzależnienia mieszane - pacjenci z zaburzeniami wynikającymi z używania więcej niż jednej substancji psychoaktywnej¹,
- nietrzeźwość kierowców – pomimo spadku liczby stwierdzonych przestępstw drogowych wynikających z prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu, nadal na suwalskich drogach porusza się duża liczba nietrzeźwych kierowców⁹,
- 65,8% młodych osób po alkoholu zachowuje się agresywnie, pogarsza się ich relacja z rodzicami².

Obszar problemowy nr 2:

Picie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież.

Analiza problemu:

- z przeprowadzonych badań w 2015 r. wynika, że 70% uczniów suwalskich szkół uważa, że najbardziej dostępnym alkoholem jest piwo²,
- alkoholem najczęściej spożywanym przez suwalską młodzież jest piwo²,
- najczęstszym miejscem picia alkoholu przez dzieci i młodzież jest dom kogoś znajomego lub własny²,
- znacząca liczba pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet – tendencja zmierzająca do zrównania wskaźników osiągniętych przez chłopców¹,
- używanie alkoholu przez młodocianych ma wpływ między innymi na obniżenie wieku inicjacji seksualnej, niechciane ciążę i zwiększa ryzyko zarażenia wirusem HIV¹,
- wzrost przyzwolenia dorosłych na spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie¹,
- chłopcy rzadziej niż dziewczęta, dostrzegają niebezpieczeństwo związane z nadużywaniem, alkoholu, narkotyków czy dopalaczy².

Obszar problemowy nr 3:

Powiększający się problem narkomanii i innych uzależnień.

Analiza problemu:

- wzrost liczby osób do 30 r.ż. mających za sobą doświadczenia związane z używaniem marihuany lub haszyszu⁷,
- głównymi powodami zażywania narkotyków przez młodzież jest ciekawość, chęć sprawdzenia jak smakuje, jak człowiek czuje się po zażyciu, z nudów²,
- niewielka świadomość nauczycieli istniejącego wśród ich uczniów problemu przyjmowania substancji psychoaktywnych²,
- zaniżona świadomość młodzieży szkolnej ryzyka jakie za sobą niesie przyjmowanie różnych substancji psychoaktywnych²,
- co trzeci chłopiec i co szosta dziewczynka wśród uczniów klas drugich gimnazjalnych zgłosili korzystanie z narkotyków w ciągu ostatnich 6 miesięcy⁶,
- ok. 17% uczniów klas drugich gimnazjalnych uważa możliwość zdobycia „dopalaczy” jako dość łatwą lub bardzo łatwą^{2,6},
- miejscem pierwszego zażycia narkotyków/środków odurzających najczęściej jest cudzy dom lub ogólnodostępne miejsce np. na ulicy lub w parku².

Obszar problemowy nr 4:

Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Analiza problemu:

- duża liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie korzystających z poradnictwa prawnego, psychologicznego i terapeutycznego⁵,
- zwiększające się zainteresowanie uczestnictwem w grupach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie⁸,
- rosnąca liczba grup roboczych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. W 2015 r. powołane zostały 234 grupy robocze, oraz 100 grup było kontynuowane z lat poprzednich (2014 i 2015 r.)⁴,
- w 2015 r. odbyło się 898 spotkań grup roboczych oraz 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego⁴.

¹ źródło: Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015,

² źródło: diagnoza problemów uzależnień od środków psychoaktywnych na terenie Miasta Suwałki, Wrocław 2015 r.

³ źródło: sprawozdanie z Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu za 2015 r.,

⁴ źródło: sprawozdanie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach za 2015 r.,

⁵ źródło: sprawozdanie Suwalskiego Stowarzyszenia „Wybór” za 2015 r.,

⁶ źródło: diagnoza zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej w roku szkolnym 2014/2015, realizator Instytut Profilaktyki Zintegrowanej.

⁷ źródło: sprawozdanie z Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Suwałkach za 2015 r.,

⁸ źródło: sprawozdanie Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa - Centrum Interwencji Kryzysowej za 2015 r.,

⁹ źródło: sprawozdanie Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji za 2015 r.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów.

Prezentowany Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Mieście Suwałki. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Istotnym partnerem Miasta w realizacji zadań Programu są organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opisany w Miejskim Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na 2017 rok oparty jest na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji: gminnym, wojewódzkim i narodowym.

III. ZADANIA PROGRAMU

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych

P L A N O W A N E D Z I A L A N I A	1.1	Dofinansowanie prowadzenia grup wsparcia oraz maratonów dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	W S K A Ż N I K I	- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A C J E	ZOZ, WS, NGO
	1.2	Dofinansowanie programów ograniczania picia alkoholu dla osób o obniżonych możliwościach udziału w programach behawioralnych - poznawczych, tzw. niskoprogowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - dokumentacja		WS, NGO
	1.3	Wspieranie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnień (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - dokumentacja		WS, NGO
	1.4	Wsparcie działalności punktu konsultacyjnego oraz telefonu zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba udzielonych porad, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		WS, NGO
	1.5	Dofinansowanie szkoleń terapeutów w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba szkoleń, - liczba przeszkolonych specjalistów		- sprawozdania		ZOZ, WS
	1.6	Wsparcie placówek służby zdrowia i organizacji w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- wartość w zł		- dokumentacja,		ZOZ, NGO, WS
	1.7	Prowadzenie działań zmierzających do zmotywowania osoby nadużywającej alkoholu do ograniczenia jego spożycia lub, gdy jest to konieczne, podjęcia przez nią leczenia odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba posiedzeń podzespołu MKRPA ds. leczenia odwykowego, - liczba wniosków wpływających do MKRPA o wszczęcie postępowania, - liczba spraw umorzonych w związku ze zmotywowaniem przez komisję do podjęcia leczenia		- protokoły z posiedzeń komisji		MKRPA

1.8	Kierowanie na badanie specjalistyczne w celu wydania opinii psychologiczno - psychiatrycznej (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba osób skierowanych na badania, - liczba wydanych opinii	- protokoły z posiedzeń, - prowadzona dokumentacja	MKRPA, specjaliści – biegli sądowi
1.9	Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba skierowanych do sądu wniosków	- protokoły z posiedzeń, - prowadzona dokumentacja	MKRPA
1.10	Wsparcie Poradni Uzależnienia i Współzależnienia od Substancji Psychoaktywnych SP SP ZOZ w Suwałkach w zakresie działalności profilaktycznej oraz leczenia osób uzależnionych i współzależnionych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba wspartych projektów, - wartość udzielonych dotacji, - liczba odbiorców, - liczba zakupionych testów	- prowadzona dokumentacja, - sprawozdania	WS, MKRPA, SP SP ZOZ

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej: 260.000 zł

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie - pomocy psychospołecznej i prawnej

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	2.1	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez dofinansowanie bieżącej działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w których realizowany jest program socjoterapeutyczny lub psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny lub inny psychoedukacyjny (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	W S K A Ż N I K I	- liczba dofinansowanych placówek wsparcia dziennego, - liczba uczęszczających dzieci	Ż R Ó D L A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	NGO, WS
	2.2	Wspieranie działań animacyjnych i socjoterapeutycznych realizowanych w formie pracy podwórkowej przez wychowawcę (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba uczęszczających dzieci		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, WS
	2.3	Dofinansowanie zajęć terapeutycznych i grup wsparcia dla osób współzależnionych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, WS
	2.4	Dofinansowanie pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików - DDA (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, ZOZ, WS

2.5	Dofinansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	NGO, ZOZ, WS
2.6	Dofinansowanie kolonii, półkolonii i obozów i innych form wypoczynku z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba uczestników	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	NGO, ZOZ, WS
2.7	Finansowanie i dofinansowanie udziału w szkoleniach, superwizjach, kursach specjalistycznych, naradach, konferencjach, warsztatach, seminariach przedstawicieli różnych grup społecznych i zawodowych zwłaszcza w zakresie: interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie z problemem przemocy i uzależnień, trzeźwości kierowców, rozwiązywania lokalnych problemów alkoholowych, narkomanii i używania tzw. dopalaczy oraz przeciwdziałania przemocy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba szkoleń/ kursów/ konferencji narad/ seminariów/ warsztatów, - liczba odbiorców	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	ZOZ, WS, NGO
2.8	Zakup i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informatorów dotyczących działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba zakupionych materiałów	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe	WS, NGO
2.9	Prowadzenie strony internetowej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach www.mkrpa.suwalki.pl (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba zamieszczonych informacji, - liczba odbiorców	- dokumentacja finansowa	WS

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej: 350.000 zł

III. Profilaktyka uzależnień

P L A N O W A N I E D Z I A L A N I A	3.1	Wspieranie działań służących pogłębieniu więzi w rodzinie z problemem choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie, np. poprzez dofinansowanie rodzinnych obozów terapeutycznych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	W S K A Ź N I K I	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba uczestników	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ź N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	WS, NGO
	3.2	Dofinansowanie zajęć profilaktycznych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba zajęć, - liczba odbiorców		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		- szkoły i inne placówki oświatowe i opiekuńczo - wychowawcze, PP-P, WS, NGO
	3.3	Organizowanie lokalnych i włączenie się do ogólnopolskich kampanii profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie uzależnień (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba kampanii, - liczba odbiorców/ uczestników		- sprawozdania, - protokoły z kontroli, - prowadzona dokumentacja		WS, NGO
	3.4	Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości pod wpływem środków psychoaktywnych osób kierujących pojazdami mechanicznymi, sprzętami żeglugi wodnej itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba wspartych projektów, - liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		WS, SM, Kościoły i związki wyznaniowe, NGO
	3.5	Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów profilaktycznych oraz innych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów prawnych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba odbiorców, - liczba programów		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		szkoły i inne placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze, PP-P, WS
	3.6	Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, zakup sprzętu umożliwiającego prowadzenie zajęć na terenie szkół oraz innych miejskich obiektów sportowych pozalekcyjnych zajęć sportowo - rekreacyjnych w tym wakacyjnych zajęć i turniejów (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zakupionego sprzętu		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		WOWiS, WS, szkoły

P L A N O W A N E D Z I A Ł A N I A	3.7	Wsparcie organizacji różnego rodzaju powszechnie dostępnych zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyczno-edukacyjnymi i socjoterapeutycznymi (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zajęć	W S K A Ż N I K I	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - protokoły z kontroli, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I	WS, NGO	
	3.8	Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych, np. kluby dyskusyjne, gazetki, audycje radiowe, młodzieżowe grupy liderów (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba wspartych projektów, - liczba uczestników					- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	WS, NGO, Szkoly
	3.9	Przeprowadzenie diagnozy lokalnych problemów oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych – alkoholizmu, narkomanii i używania tzw. dopalaczy oraz przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- opracowana diagnoza					- prowadzona dokumentacja	WS, NGO, MKRPA
	3.10	Zakup/opracowanie/pozyskanie oraz dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i używania tzw. dopalaczy oraz przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba zakupionych/ opracowanych/ pozyskanych materiałów					- dokumenty finansowe, - prowadzona dokumentacja	WS, MKRPA, PARPA, KBPN
	3.11	Wydanie kalendarza Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba kalendarzy					- dokumenty finansowe, - prowadzona dokumentacja	WS,
	3.12	Promowanie zdrowego stylu życia w lokalnych środkach społecznego przekazu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba artykułów, udzielonych wywiadów					- prasa lokalna i regionalna	MKRPA, WS

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej: 360.000 zł

IV. Przeciwdziałanie przemocy								
P L A N O W A N E D Z I A Ł A N I A	4.1	Wspieranie działalności placówek dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym punktów konsultacyjnych, telefonów zaufania, ośrodków interwencji kryzysowej, poradnictwa psychologicznego, socjalnego i rodzinnego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	W S K A Ż N I K I	- liczba udzielonych porad, - liczba klientów	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A C Y	NGO, MOPS, WS
	4.2	Dofinansowanie realizacji programów ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba udzielonych porad, - liczba uczestników, - liczba godzin zajęć		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, MOPS, WS
	4.3	Dofinansowanie prowadzenia zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba godzin, - liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, MOPS, WS
	4.4	Dofinansowanie programów profilaktyki przeciwdziałania przemocy np. warsztaty umiejętności rodzicielskich, programów dla rodziców na temat radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, rozwiązywania konfliktów itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba godzin, - liczba uczestników		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		NGO, WS
	4.5	Realizacja oraz wspieranie kampanii i programów dla rodziców promujących wychowywanie dzieci bez przemocy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba rodziców uczestnicząca w programach		- prowadzona dokumentacja, - sprawozdania		WS, KMP, PP-P, NGO
	4.6	Wspieranie lokalnych kampanii nt. przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba kampanii, - liczba uczestników		- prowadzona dokumentacja - sprawozdania		NGO, KMP, PP-P, WS
	4.7	Zwiększanie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- ilość kursów/szkoleń		- prowadzona dokumentacja		NGO, KMP, WS
	4.8	Wspomaganie działalności Działu Pomocy Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba udzielonych porad, - liczba klientów		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja		MOPS, WS
	4.9	Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego, tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba posiedzeń zespołów i grup roboczych		- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja, - protokoły		MOPS, WS
	5.0	Wsparcie działalności szkolnych klubów mediatorów w zakresie zapobiegania przemocy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba klubów, - liczba godzin, - liczba uczestników		- sprawozdania		szkoły i inne placówki oświatowe i opiekuńczo wychowawcze, WS

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej: 360.000 zł

V. Dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej

P L A N O W A N E D Z I A Ł A N I A	5.1	Dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	W S K A Ż N I K I	- liczba CIS, - liczba uczestników CIS	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	WS, NGO

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadania to co najmniej: 100.000 zł

VI. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych

P L A N O W A N E D Z I A L A N I A	6.1	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców alkoholu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	W S K A Ż N I K I	- liczba szkoleń, - liczba odbiorców	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - listy obecności, - protokoły	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	WS, MKRPA
	6.2	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych prowadzonej na terenie Suwałk (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba interwencji		- informacja z działalności		KMP, SM, MKRPA
	6.3	Podjęcie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba interwencji		- informacja z działalności		KMP, SM, MKRPA
	6.4	Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba spraw		- prowadzona dokumentacja		WS, MKRPA
	6.5	Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba kontroli - liczba skontrolowanych punktów		- protokoły		MKRPA, UM

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej : 5.000 zł.

VII. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

P L A N O W A N E D Z I A Ł A N I A	7.1	Remont, adaptacja i wyposażenie lokali, pomieszczeń na rzecz instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania Programu, w tym doposażanie siedziby MKRPA w drobny, sprzęt biurowy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	W S K A Ż N I K I	- liczba wspartych projektów	Ż R Ó D Ł A P O Z Y S K I W A N I A W S K A Ż N I K Ó W	- sprawozdania, - protokoły, - prowadzona dokumentacja	P L A N O W A N I R E A L I Z A T O R Z Y	zainteresowane instytucje, WS, NGO
	7.2	Zakup słodczy, gier, sprzętu sportowo-rekreacyjnego na potrzeby dzieci i młodzieży uczęszczającej do placówek wsparcia dziennego między innymi z okazji Dnia Dziecka, św. Mikołaja, Wielkanocy, Bożego Narodzenia itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- wartość w zł		- prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe		WS, NGO
	7.3	Dofinansowanie szkoleń typu: Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Studium Pomocy Psychologicznej, Programu Rozwoju Osobistego, warsztaty pomagania osobom uzależnionym i współuzależnionym itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba dofinansowanych szkoleń, - liczba osób biorących udział w dofinansowanych szkoleniach		- prowadzona dokumentacja		WS, NGO, MKRPA
	7.4	Doskonalenie umiejętności członków MKRPA poprzez udział w szkoleniach i konferencjach (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba szkoleń, - liczba członków biorących udział w szkoleniu		- prowadzona dokumentacja		WS, MKRPA
	7.5	Udział w pracach Zespołu Ekspertów ds. Lokalnych i Regionalnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającego przy PARPA (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).		- liczba posiedzeń w pracach zespołu		- zaproszenia do udziału w pracach zespołu		WS, UM, PARPA
	7.6	Współpraca z administracją rządową i samorządową w zakresie realizacji programów profilaktycznych, szkoleń, konferencji, kampanii oraz monitorowania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).		- liczba sprawozdań, raportów, programów, szkoleń, konferencji, kampanii		- karta zgłoszeń, - sprawozdania, raporty		UM, WS, MKRPA, NGO, SM, KMP, szkoły

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań to co najmniej: 30.000 zł.

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Miasta pozyskanych w 2017 r. z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Planowana kwota na 2017 r. wynosi 1 580 000 zł. Planowany budżet Programu może ulec zmianom w przypadku niewykorzystania całkowitej kwoty pozyskanej w 2016 r. z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz innych zwrotów.

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SUWAŁKACH

1. Członek Komisji za udział w pracach podzespołów problemowych w danym miesiącu otrzymuje:
  - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 10% aktualnego minimalnego wynagrodzenia,
  - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 3% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
2. Przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów za udział w pracach podzespołów problemowych w danym miesiącu otrzymują:
  - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia,
  - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 3% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
3. Za udział w posiedzeniu plenarnym Komisji członkowie, przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów Komisji każdorazowo otrzymują wynagrodzenie w wysokości 5% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
4. Za udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych lub grupach roboczych przewodniczący, jego zastępca oraz członkowie Komisji w danym miesiącu otrzymują:
  - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 10% aktualnego minimalnego wynagrodzenia,
  - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 3% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
5. Wynagrodzenie wypłacane jest z dołu, na podstawie listy obecności stanowiącej załącznik do protokołu z posiedzenia lub przeprowadzonych czynności. Osoby nieuczestniczące w pracach Komisji nie otrzymują ww. wynagrodzeń.
6. Za prace wykonane na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia wg stawki/kwoty określonej w umowie.
7. Za udział członków Komisji w szkoleniu lub innym posiedzeniu wyjazdowym, które dotyczy podniesienia kwalifikacji członków Komisji przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości najtańszego połączenia komunikacją publiczną do i z miejscowości szkolenia.
- 7.1 Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 7 przysługuje w wysokości udokumentowanej biletami lub fakturami obejmującymi cenę biletu środka transportu oraz innych

wydatków związanych z podróżą krajową, typu opłata za przejazd drogami płatnymi i autostradami, postój w strefie płatnego parkowania, miejsca parkingowego i inne niezbędne wydatki wiążące się bezpośrednio z odbywaniem podróży.

7.2 Na wniosek członka Komisji Prezydent może wyrazić zgodę na przejazd w podróży krajowej samochodem osobowym, motocyklem lub motorowerem będącym własnością członka Komisji.

7.3 W przypadku o którym mowa w pkt. 7.2 członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów przez stawkę za jeden kilometr przebiegu, przyjmując;

a) dla samochodów o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ - 0,40 zł za 1 kilometr przebiegu,

b) dla samochodu o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ - 0,50 zł za 1 kilometr przebiegu,

c) dla motocykla – 0,19 zł za 1 kilometr przebiegu,

d) dla motoroweru – 0,11 zł za 1 kilometr przebiegu.

7.4 W przypadku wynagrodzenia, o którym mowa w pkt. 7.3 członek Komisji przedkłada stosowne oświadczenie.

7.5 Jeżeli przedstawienie dokumentu, o których mowa w pkt 7.1 nie jest możliwe, członek Komisji składa pisemne oświadczenie o dokonanym wydatku i przyczynach braku jego udokumentowania.

8. Na wynagrodzenia członków MKRPA za udział w posiedzeniach Komisji, szkoleniach oraz koszty obsługi działalności Komisji zaplanowano kwotę 115.000 zł.

VI. W RAMACH OGRANICZANIA DOSTĘPNOŚCI DO ALKOHOLU USTALA SIĘ ZASADĘ, ŻE JEDEN PUNKT SPRZEDAŻY I PODAWANIA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, ZAWIERAJĄCYCH POWYŻEJ 4,5% ZAWARTOŚCI ALKOHOLU (Z WYJĄTKIEM PIWA) PRZEZNACZONYCH DO SPOŻYCIA W MIEJSCU, JAK I POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY, PRZYPADA NA CO NAJMNIJ 400 MIESZKAŃCÓW (WEDŁUG MIEJSCA STAŁEGO ZAMELDOWANIA W SUWAŁKACH)

Według stanu na dzień 31.12.2015 roku liczba mieszkańców Suwałk wynosiła 69.456 osób. Natomiast limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% wynosi 165 zgodnie z Uchwałą nr XIII/119/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 13.10.2011 r. nr 254, poz. 3015).

Wynika z tego, że w Suwałkach na jeden limitowany punkt sprzedaży ww. napojów alkoholowych przypada ponad 421 mieszkańców.

Standardy

działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży

- 1. Podmiot prowadzący świetlicę winien spełniać wymogi określone w art. 18-28 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575).**
- 2. Cele wprowadzenia przedmiotowego standardu:**
  - 1) zwiększenie liczby profesjonalnych działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży realizujących wybrane elementy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w ich najbliższym środowisku,
  - 2) zwiększenie dostępności działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych podejmowanych na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Miasta Suwałki,
  - 3) stworzenie narzędzia do weryfikacji ofert na działania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym składanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, ubiegające się o finansowanie ze środków budżetowych Miasta Suwałki.
- 3. Standard odnosi się do prowadzenia następujących działań:**
  - 1) świetlicy środowiskowej (opiekuńczo-wychowawcza),
  - 2) świetlicy socjoterapeutycznej,
  - 3) zajęć socjoterapeutycznych.
- 4. Standard świetlicy środowiskowej (opiekuńczo – wychowawczej):**
  - 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne osiedla lub części miasta,
  - 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
  - 3) rodzaje prowadzonych zajęć:
    - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
    - b) wspierające rozwój psychiczny i fizyczny, w tym rozwijające zainteresowania i zdolności,
    - c) kształtujące umiejętności życiowe i społeczne,
    - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,
    - e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
    - f) dożywanie,
  - 4) zadania świetlicy środowiskowej:
    - a) stała, systematyczna współpraca z rodziną dziecka,
    - b) rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej,
    - c) organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych,
    - d) prowadzenie pracy z grupą poprzedzone jej planowaniem w zespole pracowników,

- e) indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą,
  - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą,
  - g) współpraca z innymi instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
  - h) pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi itp.),
  - i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
- 5) zajęcia w świetlicy środowiskowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy i instruktorzy posiadający przygotowanie na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauka o rodzinie lub osoby z wykształceniem średnim i udokumentowanym co najmniej 3-letnim stażem pracy z dziećmi lub rodziną,
- 6) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy środowiskowej za zgodą rodziców lub opiekunów,
- 7) w świetlicy środowiskowej może zostać zorganizowany hostel zapewniający opiekę w porze nocnej,
- 8) pracownikami świetlicy mogą być osoby które:
- nie są i nie były ograniczone, zawieszona lub pozbawiona władzy rodzicielskiej,
  - nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa lub umyślne przestępstwa skarbowe,
  - wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika ze stosunku egzekucyjnego.

5. Standard świetlicy socjoterapeutycznej:

- 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne - część miasta,
- 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
- 3) rodzaje prowadzonych zajęć:
  - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
  - b) ogólnorozwojowe, w tym rozwijające zainteresowania i uzdolnienia,
  - c) rozwijające umiejętności życiowe i społeczne,
  - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,
  - e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
  - f) socjoterapeutyczne, prowadzone w celu eliminowania zaburzeń zachowania,
  - g) specjalistyczne, w szczególności korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne,
  - h) wyjazdowe warsztaty i obozy socjoterapeutyczne,
- 4) zadania świetlicy socjoterapeutycznej:
  - a) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
  - b) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
  - c) praca ze stałymi grupami dzieci,
  - d) praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym,
  - e) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. W planach tych warto uwzględnić włączanie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych, w pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia – zgodnie

- z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka,
- f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki (dokumentacja diagnozy, planów i realizacji indywidualnych i grupowych zajęć z dziećmi wraz z osiągnięciami),
  - g) utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka w celu:
    - diagnozy sytuacji rodzinnej,
    - rozwiązywania problemów rodziny (np. motywowanie osoby uzależnionej lub współuzależnionej do podjęcia terapii),
    - współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii,
  - h) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi dzieci, zwłaszcza tych przedmiotów, które sprawiają dzieciom trudności. Aby zwiększyć efektywność pomocy, konieczna jest wymiana informacji na temat sytuacji szkolnej dziecka, ewentualnych wagarów itp.
  - i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
  - j) zajęcia (spotkania) grupowe dla rodziców, warsztaty w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych.
- 5) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy socjoterapeutycznej po uzyskaniu zgody rodziców lub opiekunów,
- 6) zajęcia organizuje się po sporządzeniu diagnozy dziecka, w szczególności rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego, i jego rodziny, diagnoza ta jest podstawą do przygotowania indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla każdego dziecka oraz planu pracy z jego rodziną,
- 7) zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej prowadzą psycholodzy, pedagodzy i inni specjaliści posiadający przygotowanie do tego rodzaju działalności potwierdzone odpowiednim certyfikatem,
- 8) w świetlicy socjoterapeutycznej powinien być zatrudniony jeden psycholog,
- 9) uczestnicy zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej mogą korzystać z dożywiania,
- 10) pracownikami świetlicy mogą być osoby które:
- nie są i nie były ograniczone, zawieszane lub pozbawione władzy rodzicielskiej,
  - nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwa lub umyślne przestępstwa skarbowe,
  - wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika ze stosunku egzekucyjnego,
- 11) grupy dzieci powinny być organizowane w określonych przedziałach wiekowych, programy zajęć grupowych (cele, formy zajęć, metody) powinny być dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci oraz ograniczeń wynikających z ich sytuacji rodzinnej.